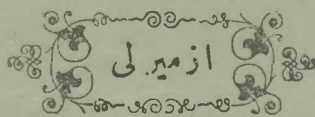

Խղճիւրջի

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

اداره خانه — از میرده چقور خانه نوسرو ۴

ՏԵՐԵՒ ՏՆՕՐԵՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԵՐՍԻՍԻԱՆ

ՊԱՏԱԿԱՆ ԵՆՈՒՄ
ՕՏԻՆ ԼՍԱՅԵԱՆ
(ՓԵՏԱԿԱՆ)

ԽՊԱՆԻՐՆԻ

ԽՐԱԿՐԱՏՈՒՆ
2400 թ. խան, ԹԻԻ 54
ԻՆՍՏԻՏՈՒՄ

Հետազոտողը հա
չեն արտ. իր.

ԱՐԻՒՆ ԱՐՅՈՒՆԻ ՀՈՎԻՏԷՆ

Առանցիկ Լեւոնիան հիւ. գաւառին տան մէջ վերաբու.՝ական գործադրութիւն մը

ՊՈԼՍԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԻ

«Իգմիւրի, ի Պառ. Խմբագրութեան
կոչին պատահականեցով, աշտարակէն
կ'սկսիմ իմ թղթակցութեանս, ի մասին
Պոլսոյ Ազգ. գործերուն:

Իբրեւ թղթակից, մենք որոշ, բացայայտ պարտա-
կանութիւն մ'ունինք կատարելիք, այն է՝ աշխատ-
անք եւ չեզոք անձի մը ակնարկով դիտել եւ զատ
այնմ անկեկազրեղ «Ազգային գործեր» կոչուած այն
լաւիրքին թուոյ, որոս մէջ են ելլելու համար հայու-
թիւնը տակաւին մի քանի տարիներ, գուցէ մի քա-

նի տամնաւ, հանդիսատես պիտի ըլլայ ազատ
պայքարներու եւ անուանարկի իր ողորթեաններու:

Հայութիւնը, Առանցիկ այն ահաբեկիչ եղեռնէն
վերջ, պէտք է որ վարչական աշխարհի գրիչի մը
ենթարկուէր, անուշտ ո՛չ: Միւս կողմէ արդար է որ
աշխարհի նեղ պարագաներու մէջ, մենք փոխանակ
սիրոյ եւ համերաշխութեան ձեռքներն ձերկայացնե-
լու իր արու, աշխարհք իւրաւու. աչքս հանել, հա-
նաք գիրար անուանարկեմ:

Մենք ցուեցով է որ կը դիտենք այս բաները,
եւ միւս կողմէ չենք զարմանար թէ՛ 1500 տարի-
ներէ ի վեր կատարեալ ազգ մը եղած չ'ենք:

Անս մէջտեղն է օրինակը :

Այս մը ժողովուրդ ենք ցանուցիր, բայց չենք կարող ամենափոքր աստիճանի վրայ իսկ իրարու հետ համամայնիչ, համերաշխիչ:

Բայց թողունք այս չափան խօսքերը, արդեն անոնց մասին բառականէն աւելի խօսուեցաւ, եւ չանանք մի քիչ վեր վերցնել այն վարագոյրը, որ կը քողածածկէ «Ազգային գործեր» կոչուած տրամամ:

Կը վերցնենք վարագոյրին ծայրը: Խառնինալանն աւելի մը կը ներկայանայ մեր աչքին, անագին թոհուրոն մը մարդկային նենգամտութեանց, հնարամտութեանց.:

Կը տեսնենք Ղեւոնդեան վոհմակը, յետոյ կուգան Դաշակցութիւն, Ազատամարտ, Հայրենիք, Բիւզանդիոն, Ժամանակ, Ծիածան, Առաջաւոր եւն.:

Առնենք Ղեւոնդեանները:

Ներկայ Ազգային Գրիգային աղբիւրը պետք է փնտռել աւելի առաջները, ա՛յն տունն էր Ղեւոնդ վարդապետին Երուսաղէմի անճառակ թղթակիցը, Ղ, վրդ, Մագսուտեանի Հռչակաւոր Նամակը կորսնցնելով, իրենց կուսակիցներուն մէջտեղ ելլելուն պատճառ, եղաւ.:

Այդ Հռչակաւոր Նամակին պատճառած անպատուութիւնը չէր կրնար մարտել Ղեւոնդ վարդապետը:

Միքս Մսերեան ամեն օր անոր գշուխը կուտէր, որպէսզի մաքրէ իր պատմաւորած արատը, նոյնը կը կրկնէին նաեւ Գաւիմ եւ Ղեւոնդեանները tutti quanti:

Ազգին 30,000 ոսկիներուն համբաւաւոր ելեւմտագետը, նշանաւոր Ռումանացիին հետ համախորհուրդ ժողով մը կազմելին, եւ այդ ժողովին արդիւնքը. ո՛հ սարսափելի է այս, երկու ամիս վերջ մէջտեղ ելաւ. Կրօնական ժողովին հրաժարականով եւ Պատրիարքին վարչութեան հակառակ ունեցած ջնջագրով:

Ըստ Ղեւոնդ վարդապետի, վարչութիւնը անքաւելի մեղք մը գործած էր Դանիէլ Ս, Վարդապետը Երուսաղէմի տեղապահ ընտրելով, եւ այնպէսով վերջ տալ ուղեւոր երուսաղէմի խնդիր կոչուած կորդեան հանգոյցին:

Ղեւոնդ վարդապետ ի գուր աշխատեցաւ Երուսաղէմի միաբանութիւնը ուրքի հանել, ի գուր Աւետիս Սուրենեանի միջոցաւ Գառական Նախարարին մօտ դիմումներ քրաւ, Դանիէլ Ս. վարդապետին ընտրութիւնը վիժեցնել տալու համար, ի գուր Ազգ. ժողովին մէջ իր արբանեակներուն միջոցաւ աղմուկ ու ժխոր հանել տուաւ: Ո՛չ իսկ Ղեւոնդ վարդապետին ոսկիները եւ քրանաթոր աշխատութիւնները արդիւնք ունեցան ի գուր, ի գուր.:

Վարչութիւնը զօրաւոր էր, եւ Ղեւոնդ վարդապետին ակումները այնքան ուժով չէին գայն խածնելու, համար:

Դանիէլ Ս. վարդապետին ընտրութիւնը հաստատ-

ուած, եւ խեղճ Գեորգ Եպ. Երեւեանի, Երուսաղէմի Պատրիարքին օգնական ընտրուելու, երազները յօդս ցնդած էին:

Անոնք մեր անմահն ելեւմտագետին եւ խորամանկ Ռումանացիին գործին չէին գար, պէտք էր աշխատիչ, բշտիչ փոխել: Պէտք էր տալալի վարչութիւնը, ի գին ամեն զոհողութեան, ի գին ամեն գրկանքներու:

Յ. վարչութեան տալալումին աշխատելով մէկտեղ, պէտք էր նաեւ անուանարկել Դաշակցութիւնը, վարչութեան էն մեծ պաշտպանը եղող այս Յեղ. Կուսակցութիւնը:

Այս ատեններուն էր որ, ի յրումն չարեաց, մէջտեղ ելաւ Ղեւոնդ վարդապետին հռչակաւոր նամակը:

Ա՛յ երեւակայեցէք Մագսուտեանի կատաղութիւնը եւ բարկութիւնը:

Այն օրէն վարչութեան դատաւանիւր տրուած էր, եղ չէ թէ անոր կատարումը յալալէր:

Այն օրէն սկսեալ Ազգ. ժողովին Ղեւոնդեան պատգամաւորները, ի գլուխ ունենալով Միքս Մսերեանը, աշխատեցան վարկաբեկել վարչութիւնը:

Հմայեակ Սրբազան, Բերայի այդ մ'օնտէն քարոզիչը, Պրն Շահրիկեանի հետ կը բռնուէր, ա՛յն ալ Երուսաղէմի պատճառաւ:

Երամառը իսկոյն բաշտեցաւ Կրօնական եւ Բաղաքական ժողովներուն միջեւ, եւ այն ա՛յն աւելի ընդարձակուեցաւ երբ Շահրիկեան իր «Աստ» ծածկանունով, Ազատամարտի մէջ Հմայեակ Եպիսկոպոսը ամբաստանեց իբրեւ Ղեւոնդ վարդապետին հետ յարաբերութիւն ունեցող:

Պրն Շահրիկեան, որ իր այդ յօդուածով նաեւ պատրիարքին դէմ յարձակած էր իբրեւ Ղեւոնդ վրդի հետ յարաբերութիւն ունեցող, շատերուն կողմէ աշխատեցաւ իբրեւ յախտուն գործող մը, բայց մեր քննութիւններն ու համոզումները մեզ այն ճշմարտութեան հասցուցին թէ՛ Պրն Շահրիկեանի ըսածները ճիշտ էին: [*]

Ժամանակէ մ'իւրեր Ղեւոնդ վրդ. իմաստ սերտ յարաբերութեանց մէջ մտած էր Ս. Պատրիարք հօր եւ Հմայեակ Եպիսկոպոսին հետ:

Պրն Շահրիկեան իր խորաթափանց աչքով դիտած էր զայս եւ վարկեմապէս ըմբռնած էր թէ՛ Ղեւոնդի այս մտերմական յարաբերութիւնները ո՛ր աստիճանի վտանգաւոր հանգամանքներ կրնային ունենալ ազգին գործերուն համար:

Շահրիկեանի այս գաղափարը իրագործուեցաւ վերջին օրերուն:

Ղեւոնդ Մագսուտեան, իր ծածօթ նրբամտութեամբ, խելագութիւնը ունեցած էր բաժնատանքի

[*] Մ. Խ. — Այս մասին մեր համոզումները տարբեր են,

Քոյն, աներարիկէ Հմայեակ Սրբազանի սրտին մէջ եւ, զայն Շահրիկեանի դէմ բռնակցույա՞մ էր:

Հմայեակ եւ. հաւատաց Ղեռն չին, ո՞վ գիտէ ի՞նչ անխոռու՛մներով եւ, ի՞նչ հաւատաւիքներով, եւ Ազգ. ժողովին մէջ համարակեցաւ. Երուսաղէմի խնդրին աւփիւ. վարչութեան ունեցած վարձուսրք քանադատեց: Շահրիկեան պատասխանեց անոր:

Յարութեամբ խնդրեցան, Պատրիարքարանին սպաննուած բարսպանին խնդրէջ մէջտեղ ելաւ, պարագայ մը որ կրնար արատաւորեց Հմայեակ Սրբազանի հաւատը:

Բերայի Բարոզիչը չ'կրցաւ կշեց տակաւ:

Եւ դժբաղդաբար անկիւս ողայամտութիւնը ունեցաւ. Պրն Շահրիկեանի անձը Բաղաքական ժողովին ամբողջութեան հետ զիտօթեց, ու այն օրէն իմեր քէն պահեց Բաղաքական ժողովին:

[Շարունակութիւնը յաջորդ թիւով:]

ՄԱԳԻՍՏՐՈՍ

ԱՐԻՒՆՈՏ ԶԵՌՔԸ

Զարդը շատոնց վերջացած էր: Սարսափը կը տիրէր չորս կողմ: Հրդեհը չէր մարած տակաւին ու կայծերը ճարձառեցով տեղ տեղ կ'իջնէին վաղցներուն մէջ կուտակուած բրգայա՞մ, մարդակոյտերու, արխանջանգ հայերու, մարտիրոսացած դիակներուն վրայ:

Երթեւեկութիւնը գրեթէ դադրած էր, միայն վաղցներուն մէջ հոն հոն, անշունչ կամ օրհասական մարմիններու մէջտեղէն իր բիրքը շարժող ծեր թուրքի մը շնական ոռնալը երբեմն լսելի կըլլար հրդեհին մոխրերուն կրակափանցկութեան մէջէն:

Մարիամեանց տունը ժամուն քովիկն էր: Արիւնարբու, գազանները առանց կանգ առնելու, չէին տնջած իրենց տան սեւէն ալ: Համխոնն ձեռքը հոն ալ վերջին անգամ իր անիծեալ գործը տեսած էր:

Խեղճ աղջիկը՝ Մարիամ, հիմա այդքան պզտիկ տակաւին. իր սեւ բաղդն էր որ պիտի չար սակէ վերջ իր որբութեան անմխիթար եւ դժբաղդ կեանքովը: Մայրը շատոնց մեռած՝ ինք մեծցած է գուրկ մայրական գորովանքէ, գուրկ մայրական համբոյրէ, ու հիմա, տեսա՞ւ, մը ցաւին վրայ, վերք մընալ հիւսնոյ մարմինն վրայ, իր հայրն էր որ ճակատագրականօրէն ցոյց կերթար մարդկային պատմութեան աւակաւին անձամօթ հրէշութիւններու, Ներոնեան վայրենիութիւններու, Համխոնեան բարբարոսութիւններու:

Իր հօրը շարդուիչը տեսներուն պէս. խեղճ աղջիկը մարած էր ու գետին ինկած անզգայ: Դահիճները խուժեր էին առնէն ներս ու թաշանած ամէն

ինչ: Անոնք տեսած էին Մարիամին անշունչ եւ անզգայ մարմինը ու զայն ալ մեռածներու անհամար շարքերուն մէջ գոյրած:

Զախշախոսած գանկերու, դուրս վազած ուղեղներու, տապաւնած թեւերու, անշունչ դիակներու, ու սուռած արիւններու մէջ Մարիամ մնացած էր բաւալան տեսն մինչեւ որ զինք եկեր վերցուցեր էր կարծես հրաշքով, տեղւոյն Անլիական վոյս-հիւսպատար որ պտոյտի ելեր էր իր բարերար ձեռքը կարկառեց, համար թշուառ ու մարտիրոսացած հասակաւորութեան մը մնացորդներուն:

Հիմայ հիւսպատարանն էր Մարիամ, գունատ եւ տկար իր միմիկի մարմինը ծալած վերմակներու մէջ, սպասեցով բժիշկին այցելութեան:

Հիւսպատարն ազնիւ կինը մօր մը պէս կը խնամէր իր քով պատապարտած մ'ը, անխորի:

— Աղջիկս, անուշո՞ղ ինչ է ըսաւ այս վերջինը մօտենայով մեր դժբաղդուհիին:

— Մարիամ:

— Շատ չաւ. Մարիամ, բանի մը պէտք ունի՞ս:

— Շնորհակալ եմ տիկին: Միայն խնդրանք մը ունիմ. . . :

— Խօս'է աղջիկս մի ամչնար:

— Պիտի խնդրէի որ արտօնէիք անկողնիս քով կախել իմ . . . , գոգնոյս:

Տիկինը՝ զարմացած Մարիամին կը նայեր ոչինչ հասկնալով այս տարօրինակ խնդրանքին:

— Եւ ինչո՞ւ համար սիրունիկս:

Մարիամ խօսեց, տեղ կ'առ կարմրեցաւ:

— Բերէ՛ք ծոս օրիորդին գոգնոյս, հրամայեց տիկինը:

Ու հին գոգնոց մը հանելով անկողնին տակի ծըրարէն դրին Մարիամի առջեւ:

— Ա՛հ, ըսաւ խեղճ որբուհին շնորհակալ եմ տիկին, շատ ազնիւ. էք' կուգե՛մ այս յիշատակը դիմաց ունենալ, ու ցուցուց գոգնոցը:

Տիկինը նիչ մը հանեց յանկարծ ու աչքերը մէկդի դարձուց մէկէն:

Գոգնոցին վրայ արիւնոտ ձեռքի մը հինգ մատներուն տեղը որոշապէս կը տեսնուէր:

— Կը տակաւը դուրստիկին, չ'է, վերսկսաւ Մարիամ, բայց ես կուգեմ միշտ դիմաց ունենալ հօրս դահիճին վատ ձեռքը՝ որպէսզի միշտ անիծեմ զայն:

Ու կարծես իր ամբողջ ցաւը, ամբողջ տառապանքը խառնելով, սրբեց աչքերուն մէջի արցունքները ու ըսաւ.

— Իմ բարի Աստուածս. գոնէ դուն չորցուր այս արիւնոտ ձեռքը . . . :

Խեղճ մանուկ, խեղճ մարտիրոսուհի:

Օգոստոսիան, Կաշար ՍՈՒԼԹԱՆ ՄԷՆՏԵՆ ՌԷՇԱՏ Ե. Ի աղօթքի երթույն.

Գ Ի Տ Ա Կ Ա Ն

ՀՐԱՏ ՄՈԼՈՐԱԿԸ

1900 տարին նշանակելի պիտի համարա՞նայ, ա՜նով ո՛ր այս տարի տեղի ունեցան այն կարելի մերձեցումները որոնք կրճային բնական Հրատ Մոլորակի եւ Երկրի միջեւ: Երկրին եւ Հրատին միջեւ հաղորդակցութեան մը գաղափարը արդէն սկսած է մտածումի եւ վիճաբանութեան առարկայ դառնալ:

Արդէն հաղորդակցութեան մը գոյութիւնն ունի, շնորհիւ լոյսի եւ եթերային ստուերներուն, եւ ո՛վ գիտէ, ներկայ գիտութիւնը, իր այնքան հիմնային շտուգողութեամբ, որ մը կարող կ'ըլլայ նոր գիտով մը այս եթերային ստուերները առիւթներով զանոնք չտեսարժել:

Մեկի թույլով այն գաղափարը թէ՛ էլեկտրական հսկայ հնոյի մը իտալացիները ահագին հայելներու վրայ կեդրոնացնելով, կարելի ըլլայ անկէ Հրատի վրայ արձակել զանոնք, այնպիսի ձեւով մը, որ այդ մտազայթները կաշմեն այր ու բէնի ձեւեր: Եւ կրակէ այդ գիրքը ընթերցելի պիտի ըլլան Հրատի վրայ եւ այսպէսով պիտի կազմուի հաղորդակցութեան սկզբնաւորում մը:

Շուրջ Գրատին այս գաղափարը անշուշտ անձանկնայի չէ գիտուններուն կողմէ, սակայն դեռ աւտեն ունինք ամոր գործադրութեան:

Գուցէ Հրատի բնակելի ըլլալուն կամ ոչ, գիտունները առելի ամոր բնակելի ըլլալուն կողմնաւ կայ են, քանի որ այս մոլորակը ճիշտայն եւ անշուշտ գործունէութեան մը երեւոյթներով կը ներկայանայ միշտ մեզ: Մինչ հսկասակող կողմը բաղդատութեան եզրը Երկրի սահմանէն, անկէ կ'եզրակացնէ Հրատին անբնակելի ըլլալը, բան մը որ սխալ է, քանի որ Երկրին բնակելի ըլլալը իր պարագամերուն համեմատ եւ որ տեղի կ'ունենայ, միւնչեւ Հրատի մէջ բնակողները ամոր պայմաններէն կա՛նու պիտի ունենան: Եզրակցնելով ըսենք թէ՛ Երկրի կեանքը Երկրի միայն շարունակ է եւ Հրատինը՝ Հրատին: Եւ Հրատը Երկրին հետ բաղդատութեան դնելով անբնակելի է ըսելը անշուշտ սխալ պիտի ըլլար:

Բայ ասորի, մենք այսօր Հրատին մէջ ճիշտագիտ ներկայութեան հաւանականութիւնը ունինք: Նոյն իսկ միջին հաշով ամոր քանակն ալ կրճանք գիտնալ:

Հսկա-Հրատեանները, Հրատի մէջ մտնողորմ

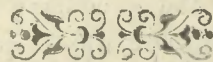
պսկասութիւնը մեջ բերելով ամոր անբնակելի ըլլալը կը յայտնեն: Հրատի օդը շատ ցուրտ պէտք է ըլլայ, քանի որ Արեւէն այնքան հեռու է, եւ իր մտնողորմն նուազ խտութիւնը անշուշտ հսկա-Հրատեաններու իրարու մը պիտի տար, եթէ մենք քննաթիւններով հաստատած չ'ըլլայինք թէ՛ Հրատին օդը այն է, ինչ որ է մեր մեծաբարձր շտուգողուն օդը, այսինքն. ցերեկը խիստ տաք, եւ գիշերը շոխացունց ցուրտ:

Գուցէ ալ այս ենթադրութիւններն իսկ ընդունելով, հո՛ւ, ցերեկ վերջապէս թէ՛ հսկա տակ իր ցուրտ կամ տաք ըլլալուն, Հրատ բնակելի է միշտ. եւ ամոր բնակիչները անշուշտ վարժուած են այդ ցուրտին կամ տաքին, միայն կարեւորը այն է թէ ինչո՞ւ Հրատի բնակիչները չ'են հաղորդակցիր Երկրին հետ, հեռադիտակներու եւ կամ ուրիշ գործիքներու միջոցաւ:

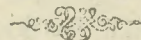
Ահա՛ կարեւոր եւ կենսական խնդիր մը, եւ ասոր լուծումն ալ հագիւ առան հինգ տարիներու ջրհան մը վերջ կարելի կ'ըլլայ:

Երանի թէ . . . :

ԳՈՐԻՅԷ ԶԼԱՄԱՐԻՍԷ

ՅԱՆՔ ԲՕՐԵՍԷ

ԻՆՆ ՈՐ ՈՒՆԻՄ

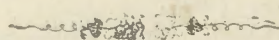
Սրտիս մէջ անշուշտ մտնիմ չայն ու խոր՝
Ուր կը մարիմ յոյժմունքներս թաքթաքոր:
Ուր կը թռչին սիրոյ վարդեր ամեն օր:
Ուր կը սիրէ խաւարը շուր ու տխուր:

Աչքերուս մէջ արշուճք մ'ունիմ բարեկէ՛:
Որ ալ սառած՝ պրիմիակ եղած է արդէն:
Որ սահելով այսերես վար, կը պեղէ
Մորթիս վրայ իր սկուսը չուսեղէն:

Շրթներուս վրայ հառաչ մ'ունիմ թրթուռ՝
Որ հեռացել վերջին շեշտն է կիթառի:
Արձաբանգն է արտասաներուս անձնո՞ւ,
Բրոնց ետին ամբողջ Յուշու կը թառի:

Ու վերջապէս երգ մը ունի՛ սիրային,
Չոր շինեցի քեզի համար սիրելիս:
Երգ մը՝ որոնք խաղերովք տենչալին
Քեզ կ'աչերսեմ, «միշտ յարիտե՛ան ս'իլ է գիտ»:

ԴՈՐԱՅԸ

«ԻԶՄԻՐԼԻ»Ի ԹԵՐԹՈՆԸ (3)

ԿԱՐՄԻՐ ՍՊԱՍԱԽՈՐՆԵՐԸ**ԷԶ ՍԸ****ՌՈՒՍ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ****Հեղինակ. ԲԻԷՌ ԶԱԳՕՆ****Թարգ. Մ. Թ.****Ա.****ՄԱՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ**

Եւ որովհետեւ չէի պատասխաներ, առեցուց :

— Կը կարծես թէ հազար ուռւալի կուտա՞ր ինձ :

— Թերեւս առելին տայ, պատասխանեցի բայց ընկերներդ մտնած պիտի ըլլաս :

Այս տեսակցութիւնը ինձի մտածել տուաւ, եւ որովհետեւ Գօվայէֆ մօտ առնէն պիտի մեկնի Թուշայէն, որոշեցի մեր կառավարութեան դէմ շարուած այս դաւին նախագործութիւնը ձեռքի տալ :

— Շատ շաւ. ըրիր, բարեկամս, պատասխանեց ոստիկանապետը, բարի քաղաքացիի մը պէս գործեցիր : Սակայն ձեր ըսածները շատ տարտամ են տակաւին : Գիտենք թէ միշտ դաւաճաններ կան, գործին են դժուարն է խնդիրը յուսաբանել տեսականէն գործնականին չ'անցած :

— Գիտե՞ս թէ որուն մօտ իր բրօքսականտը կըներ Գօվայէֆ :

— Ոչ պարոն :

— Եւ ի՞նչ ուղղութիւն առնելը :

— Չեմ գիտեր :

— Աջիատէ առելին սորվիլ եւ տեղ եկացնել մեզի :

Մաթայէֆ մեկնեցաւ : Իր մատնութիւնը բանի մը չ'պիտի ծառայէր եթէ իր հիւրընկալած գործիչը, քաղաքէն մեկնելու տեղ անձամբ չ'ներկայանար ոստիկանութեան :

Իր անունը ոստիկանապետին յայտնելուն պէս, այս վերջինը ունկնդրեց զինքը :

— Անու՞նդ :

— Գօվայէֆ :

— Արհեստ՞դ :

— Կօշկակար :

— Վերջին բնակավայր՞դ :

— Մաթայէֆ անուն արհեստակիցի մ'ը տունը :

— Շատ շաւ, խօսէ :

— Պըն. Ոստիկանապետը հետաքրքրու գաղտնիք :

նէր գիտեմ, բայց զանոնք յայտնելով զիս. վտանգի մէջ դնելուս համար, կուգէի ապահովուիլ վարձատրութիւնով մը :

— Եթէ ըսելիքդ իրօք կարեւոր է, կրճատ վարձք մ'ը յուսայ :

— Ի՞նչ պիտի տաք :

— Նախապէս բան մ'ը չեմ կրնար ըսել, նուէրը համեմատական կըլլայ մատուցուած ծառայութեան : Գօվայէֆ վայկեան մ'ը մտածեց. ու. սկսաւ . . .

— Գաղտնի ընկերութեան մ'ը վրայ է խօսքը . . .

Ռ. չուեց :

— Է՞հ շաւ, շարունակեց սառնօրէն ոստիկանապետը

— Այս ընկերութիւնը կազմակերպութիւններ ունի կայսրութեան ամէն քաղաքներուն ամէն դասակարգերուն մէջ ալ, եւ կը կոչուի Կարմիր Սպասաւորներու ընկերութիւնը :

— Ատոր վրայ արդէն չսած եմ, նպատակն է չարդեղ բոլոր հարուստները եւ կոչուպտեղ զանոնք :

— Ա՛հ, գիտե՞ք . . . :

— Անշուշտ առելին ալ գիտենք : Այս ընկերութիւնը պէտք է սպաննէ Զարը եւ իր ընտանիքը, այնպէս չէ՞ :

— Պիտի չարդէ բոլոր իշխանութիւնները :

— Այս կազմակերպութիւնը հաղորդակցութեան մէջ է ամէն քաղաքներուն հետ, ան չըջուն քարոզիչներ ալ ունի, որոնցմէ մէկն ալ դուն ես, Գօվայէֆ : Մատնիչը շուարեցաւ :

Իր յուսացած վարձատրութիւնը կը խռատափէր :

Ի՞նչ ըներ գայն նորէն ձեռք անցնելու համար :

— Է՛հ շաւ, ըսաւ ոստիկանապետը, շարունակէ : Տեսնե՛նք պիտի հարցաւորեմ զքեզ : Կը հանչնա՞ս

Կարմիր Սպասաւորներու ընկերութեան պետերը :

— Միայն իմ ջրջանիս մեծերը ինձի ծանօթ են, չեմ հանչնար Մօսկուսիները եւ կամ Ս. Բեթերպուրկիները :

— Բաւական գործաւորներ համոզեցի՞ր Թուշաի մէջ :

— Այո՛ Պարոն, գործաւորներ եւ գործաւորուհիներ : Կազմակերպութիւնը շատ մ'ը կիներ ունի իր շարքերուն մէջ :

— Ուրեմն գրել եւ կարդալ գի՞տես :

— Այո՛ պարոն :

Շարունակելի

ԲՕԼԻԹԻՔԱ ԱԼԷՍԻ

Պալլանտա զուհուր խոնն սոն հա-
տխելէր պիր սինէ աիր անգամ խոնն
Շու պիր սինէ զարֆնտա հիւ քմտար-
լար իլէ սիյասի պէօիւք մեմուրլար
պիրի պիրիւրիլէ կէօրիւշալիւր պու
միւլա գաթլարպու միւլա գաթլարտան
մադաստ Պօնու-Հէրսեկին մալիւմ օ-
լան սուրէթտէ թեալիէսինտան պո-
զուլմըլ օլան մուվ գէնէնին եա է կի
հալինտէ դալմաուր վէ եահօտ եէնի
պիր թէպէտաութա մուգապիւէսի
իչիւն չալըմադտան իպարէթտիր:

Պօնու-Հէրսեկին շու եօլտա թէս-
վիլէ խալիմիլ օլմասը՝ Ալմանեա - Ա-
ւսթիւա-Իթալիատան միւրէքեպ իթ-
թիֆազը միւրէքէս իլէ Ինկիլթեա-Ֆը
րանաւ. Ռուսիատան միւրէքեպ իթի-
ւաֆը միւրէքէս արասնաա եէնի պիր
ըէգապիթի եէնի մինֆաութլար թէ-
տարիքի միւրէքիլիլթիլի մուծիպ օլ-
մուշ ալը: Պօնու-Հէրսեկ մէոկէսի
պիթեր պիթմէլ իթթիլաթը միւրէ-
էլէստոն Ջար Նիգօլա իլէ իթիֆազը
միւրէքէս Իմրեթթօր Վիլհէլմ վէ
պու իքի բարթինին հարթիլէ նազը-
լարը արտաքնտա վուգու պուլան միւ-
րագաթլար հէր պու մագաստ իւզէրի-
նէ խալիւր Պիյօգա միւրագաթլանտա
՝ մրէթթօր Վիլհ' Լ Ռուսիայը իթի-
ւաթը միւրէքէստէն ալըմադ իսթէ-
սի իսէտէ ալըրամատը Պօնու-Հէր-
սեկ մէսեքէսինտէ մադլուպ օլան ի-
թիլաթը միւրէքէս տահի պու պադ-
լուպիւթ աճըլընը չըգալմադ իչիւն
Ինկիլթէրա գրալը Իթալիայա կիտիպ
Իթալիայը իթթիֆազը միւրէքէստէն

ալըմադ իսթէսի իսէ տէ պուլմադտա
լալըգըլա մուգաթլադըլթ հասըլ օ-
լամատը:

Պիւթիւն էվրոյա տեվլէթլերի վէ
բօլիթիգալարը իքի զըսմա ալըլմըլ
օլտօլը իթթիֆազը միւրէքէս բարթի-
սինին ըէիսի իմրէթթօր Վիլհէլմ իլէ
Իթթիլաթը միւրէքէս բարթիլինին
ըէիսի գրալ էպոտարալն եէքալիւրէ
օլան միւրագաթլարի մէնտուպ օլտուգ-
լարը հնյէթը տիւվէլըլէ մէնֆաութը-
նա չալըմադտան իլէրի կիլիյօր:
Ալմանիա իմրեթթօրը Իթալիանը
իթթիֆազը միւրէքէստէ գալմադտան
վէ Ռուսիայը իթիլաթը միւրէքէստէն
ալըրմադտան, վէ Ինկիլթէրա գրալը
իսէ Ռուսիան իթիլաթը միւրէքէստէ
գալմադտան Իթալիայը իթթիֆազը
միւրէքէստէն ալըմադտան չալըլմըլ
լար. անճադ հէր իքի թարաֆին չիմ-
տիլէ գատար հենուլ նալըլէմէլ օլա-
մամալորընը սէպեպի իսէ եէնի սիւ-
լիւք իտէճեքլերի միւրէք մուգապի-
լինտէ Ռուսիայա վէ Իթալիայա պիր
մէնֆաութըն հենուլ թէտարիք խալ-
մէմիլ օլմասը ալը: Նշթէ պու կիւն-
լերտէ Ջար իլէ Իթալիա գրալընը
միւրագաթլարը վէ կիլէճեք Յունիս
ալընտա Ալմանիա պաշ վէքիլինին՝
Իթալիա իմրա իտէճիլի սէյահաթը
պուլմադտան պէօյլէ իթթիլաթ խալէճեք
բօլիթիգա մէսէքլինի թայլին իտէճեք
տիրա Շու հալտէ Յունիս ալընա գը-
տար պիւքլիմէկէ մէճպուրըլ:

ՏՊԱՐԱՆ ՕՍՄԱՆԻԷ — Յ. ՇԵՔԵՐԵԱՆ

ՂԱԶԷԹԱԼԱՐՆՏԱՆ

23 Հոկ. Սթանպօլ.— Բուսթաթի-
քինին ըիւթիւն կազէթալարա թէպ-
լիլ իթթիլի պիր պէյաննամետէ Բուս
անասըլընը պու կիւնքի հալտէն չի-
քեպլէթ իթմէյիւպ սիւքիւթտէ պու-
լնմալորընը վէ քիլիսիյէ միւրէքէս
միւլի մէսեքէսլերին կիւզէլ պիր ըէնի
ալտըլը վէ հիւքիւմէթին իթթիլալա-
րըն մուգաթլադտան տիւգաթ իտէ-
ճէկինի քենտիսինէ սէօյլալիլինի պիւ-
տիրմեքտէ տիր:

— Օսմանը էօլքիսինտէ օթուրան
անասըլարըն պիւքիւթիլիլմէսի ի-
չիւն Օսմանը միւրէքէս պիր եէնի
քօմիլթէ թէշքիլ իթմիլտիր:

— Ջրտաթ պանքասը մէճլիլինէ
պէլիտիլէ իլէ թիճարէթ օտանտան
պիրէր ալա թայլին խալիմէսի պանպ
մէմուրընտան վիլայէթէ եազլմշտըր:

— Նիթին տարը չալ քէօյլիւնտին
ալթը քիլիլ բարէլէյիպ գաշան չէքնի
Սուլէյման հաղալանմըլտըր:

— Սիւրանիլտէն խապիր վերիլտի-
լինէ կէօրէ քիմին օլտըլը պիւլի օլ-
մանն պազը քիմսեկէր Իթթիլաթ
վէ Թերապըլ ժիմլէթի տայիրեոինէ
կիրմի վէ իչինտէ պիր չօք էվրաք
պուլնան տեմի գասայը քըրտըքտան
սօնրա զայլէթ էհեմիլէթլի պիր թա-
զըմըլը չալմըլլար ալըր:

Ջապըթա պու պէօյիւք խըրըլըլը-
ղըն քիմիլ թարաֆընտան հալըլտը-
ղընը պուլմադ ըլուն ոօն տիլէճէտէ
չալըմադտա ալըր:

— Սթանպօլտան Ալալն վիլայէ-
թինտէ էլըլաթ թուլթմադ իլիւն Իզմի-
րէ պիր թապուր տակէր կէօնտէրիլէ-
ճեքտիր:

— Միւսլիմ օլմայանլարըն ասիլիլ
ալմալարը հալքնաա Ֆէրմանը՝ հի-
մայունլար տիւն թաղիմ իլէ օգու-
մըլտըր Պու Ֆէրմանլարա կէօրէ չիմ-
տիլիւք պէշ սէնիլիւք սոկիլը չաղըլլա-
ճադ ալըր:

— Ռուսիա հիւքիւմէթի կիրիտտէ-
քի հալը հազր խապիլինին պազը
գալմադտան րազը օլմագատալըր:

— Թատիթաան գողուլուն իր մն շո-
հըն էվվեցէ եանընտա պուլունտն
գապագ տալերի զգումանտան: Թատի-
թան Միքայէլայ Լիյանայի իր մն գա-
պըթլարը չոճուգլորնէն: Էգուպմո-
տը իջիւն երբմի պէշ յայն (Թոմնի)
վերմիշտ, րա Միքայէլայ պուլտուրը էյ-
րանտա գաղանտընը սկոյլէմքտէ ի-
միշ:

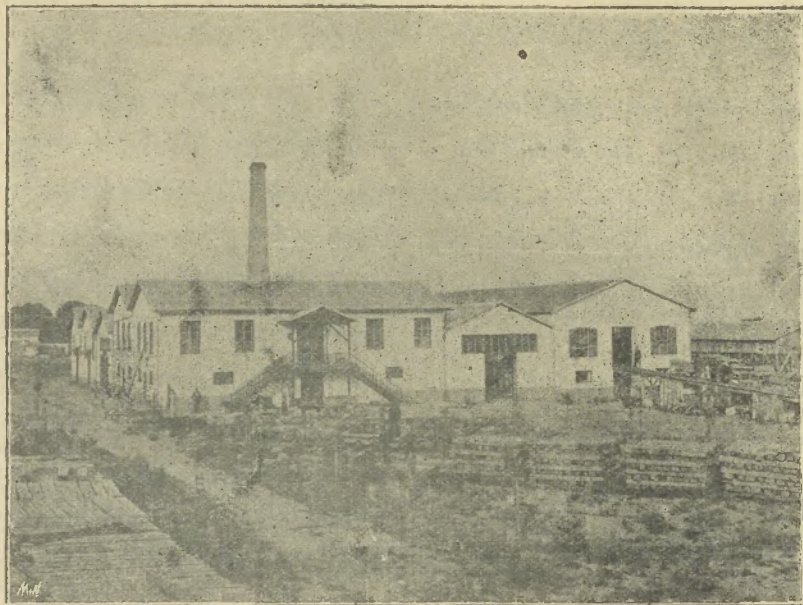
— Սթամպուլտաքի տոն սնամըղ թէ-
միպէնամեք իւզրէթէլտանէյէ տղու-
մուշարը:

— Թէհրանտաքի էլէլմիզ հրտա-
պոյնտա թէքրաք պոպը էհէմմիյէթ-
սիզ շարքըմալար օլտուղունը պիւ-
տիրիյոր:

— Պազը գապթլար չազրճալըյը եա-
գուլմապ իւզրէ իզմիրէ հեւմէք ի-
չիւն իպին իսթէտիպերիտէն օլվէճհէ
իզմիրէ իպին վիրիմիշտիւ:

«Պապահ»

ԶԱՔ ԿԱԼԵՆ ԱԵՐՆԱՐԷՆ

Հոյսուկաւ առաջա՛յա լեւ «Զաքանայ» ի վերջին ալրա՛ն
Պարտա՛նի Եւքարչ վերսբ՛րեալ, առաջին գործար սնք Այսպնի մօտ.

ՄԻԻԹԱԼԵԱ

Պունտան էվվեքի նուհամըլտա մատալյաթ ուլեմին-
տէ պիր վերքէնին կոյպ օլմատըղըն վէ պու գառնէնին
միւթալէա, մանէվիյաթ ուլեմինտէ տէ ճարի օլտուղունը
իսպաթ իթմիկէ չալըճաճաղըմ վատ իթմիշ իսիւ:

Տիւնեա ալէ ի նէզալմտէ կօթնտէն պերի աղղու տէյու
պիլէնմիշ օլան պիր ֆիպրին, պիր մեպուլնին, պիր թո-
րիպին եանըլը, չարըլ օլտուղունը սօյլէյն իւզ պիր վիմ-
տէ իչիւն հեման պէլա հաղըր տըր. եա զեվքէնիւրիւր
եա ալօյիւրէր վէ բիք տէ ըարաք իթմիմ իսիւ. իւլ-
տիւր ըրեր. « ստամ սնտէ ֆիլանտա պօյլէ պիր շէյ
սէօյէտի ն՞է նէթիճէ հասըլ օլտու » տ՛յիպ պիյոն օլու-
նան օլ ֆի գրին կոյպ վէ նապետիտ օլտուղընտ հէօք ի-
տեիպ: Լվվթ մո վոգգոթէն կոյպ օլմուշ տըր լոքին
լոյլըլըլա տիպգոթ էտիւր իտէ կէօրիւրիւր քի էյի վէ
քէօթիւ հէր ֆիլին նէթիճէտի օլտուղը կիպի էյի վէ քէօ-
թիւ հէր ֆիքրին հէր թիւքիւրն տահի պու ֆիպրի իթմիշ
օլան գոթըն հալ վէ թաւը իւզերինտէ պիր էսէր պըրա-
գըր, պու ֆիգր պու գոթըն մանիպի պինասընըն պիր թա-
շը օլուր, գաթէն պիր ստէմին մանէվի թէչպիւթը եանի
պէյն էլ նա. (թապիյաթը) տէնիւրն շէյ այըլ այըլ ֆիքը
թաշլարնտան հարըմըլ պիր պինա տէյի՞ միտիւր վա-
զա՛ս պու ֆիգր թաշլարը այըլ այըլ թէտգիպ օլունտըլ-
լարնտա էհէմմիյէթան տրի կէօրիւրիւրէր իտէ տէ պի-
զիմ մանէվի պինամըլըմանէվի թէչպիւթըմըլ մէյտա-

նա կէթիւրէն քերէթէտի վէ թաշլարըն: Գոտուրմուշ վէ
տալար գտար պօյլմուշ տալարա գաշը կէօյիւս
կերիպ պունտըլը ըտրա ըտրա էտն օլ եիւճէ գոյալար
տահի էն հաթիշէ էսէն ի զիւր իէ տարտաղըն օլմադ
օլան ուֆտճըլ գում տանիւրի կիպի վէրքէլերին պիր ա-
րաք կեւմէնիւրն թէչէքթիւ իթմիշ գոյալար տեյի մի
տիւր:

Պիրիւն էյի վէ տիկերինէ քէօթիւ տէտիկի իւլ իքի տ-
տէմիւ ի այըլ այր թէտքիք իսիւ: Էյ տէտիկի իւլին
վապիթեանտէ գուտուր իթմիտիկի վէ տալարըլ գար-
շը իւլէյպ իւլէմիյէճէ կիսադնտ սթէթիւպէ իսիւմքտէ օլ-
տուղը թամ ճան տըլպ ճան վէրիճի տապգամտա հապալը-
գա գարշը քէտալիւրի գըլըլտանմազ պիւր գոյ ստալը կի-
պի կէօյիւս կերմիշ կիօ, իւլէլգ, ֆէօթիւ տէտիկի իւլին
սօպա պուտուր կիպի հէր թարաֆ տէտիւք ընիյիւլ տը-
չապ վէ հոյվան կիպի քէյիւրէ թապի կէօրիւրիւր: Պու
հէր իքիտտէմ, ն պիւնիտէքի շու պէօյիւք ֆարգլարնէ-
րէտէննէթ իտիւր, պու հէր իքիթապիյաթ պիւրիւն պիր
սէնէ զարֆնտա մը թէչքիւ օլունտը, հոյըր, պու թապի-
աթլար ուղուն միւտաթիւր գարֆնտա իւլէմիշ օլան էյի
եա քէօթիւ սալըլ ֆիպիւրիւրն թէչպիւրթն: Նէթվէլէրի
տիւր. իւթէ իւք իւլիտէն եա պիւլն իւլէն ֆիգրիւր այըլ
այըլ թեալիք օլունտըլարնտա էհէմմիյէթտեն արի վէ
հապտի կոյպ նէօրիւրիւր իտէտէ կոյպ օլմաղար գոճա-
ման պիր պինա միւտանտ կէթիւրիւր:

տէվմի

Օ. Ե.

トコロトコ

Եգիպտոս — 15 օրչ անգամ մչ Ռուսահականով:
Պօլիս — ամեն Շաբաթ օրերը խորհականով:

Փափագույք կրնամ դիմել խմբագրություն, կեսօրեն մի հետ, ժամը 2